

ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ОКРЕМИХ ГАЛУЗЕЙ ТА ІНСТИТУТІВ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА І НАУКИ

УДК 343.163:355.237

В.В. Устименко, с.н.с. відділу досліджень проблем діяльності прокуратури поза кримінальною сферою НДІ Національної академії прокуратури України

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В СТРУКТУРІ СИСТЕМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРОКУРОРІВ

У статті автор проводить аналіз регуляторних механізмів організації та функціонування дистанційного навчання як форми підвищення кваліфікації прокурорів, яке сприятиме удосконаленню єдиної системи підвищення кваліфікації прокурорів і наближенню до загальнодержавної системи безперервного навчання.

Ключові слова: професійна освіта, дистанційне навчання, підвищення кваліфікації прокурорів, безперервне навчання.

В статье автор проводит анализ регуляторных механизмов организации и функционирования дистанционного обучения как формы повышения квалификации прокуроров, которое будет способствовать совершенствованию единой системы повышения квалификации прокуроров и приближения к общегосударственной системе непрерывного обучения.

Ключевые слова: профессиональное образование, дистанционное обучение, повышение квалификации прокуроров, непрерывное обучение.

In article the author carries out the analysis of regulatory mechanisms of the organization and functioning of distance education as forms of professional development of prosecutors which will promote improvement of uniform system of professional development of public prosecutor's and approach to national system of lifelong learning.

Keywords: professional education, distance learning, training prosecutors, lifelong learning.

Сьогодні інформаційно-технологічний прогрес здійснює активний вплив на сучасну систему організації освіти. Передусім це відображається у впровадженні та широкому застосуванні в навчальному процесі інформаційних та комунікативних технологій, що відкриває нові можливості для організації та проведення навчання. У зв'язку з цим, популяризується форма дистанційної освіти, яка передбачає можливість використання практичними працівниками на робочому місці різноманітних форм навчання.

У зв'язку з реформуванням законодавства України, яким регламентується діяльність органів прокуратури України, назріває необхідність актуалізації й реорганізації у відповідності до сучасних вимог змісту і структури системи підвищення кваліфікації прокурорсько-слідчих працівників. Адже створення нового освітнього поля з безперервного навчання прокурорів і слідчих позитивно позначиться на формуванні висококваліфікованого кадрового складу органів прокуратури України. Насамперед, для подальшого впровадження сучасних форм освітнього процесу в систему підвищення професійної компетентності працівників прокуратури потребують удосконалення правової основи регулювання інституту підвищення кваліфікації та його технологічного забезпечення. Зокрема, розробки відповідних правових актів та програм дистанційного навчання прокурорів. Це дозволить практичним працівникам отримати можливість підвищувати кваліфікацію без відриву від роботи і місця знаходження, що забезпечить

досягнення таких цілей: по-перше, більш мобільно отримувати необхідні знання без втрати тривалого часу; по-друге, вільно обирати форми і методи навчання; по-третє, в умовах робочого місця освоювати навчальні програми, дисципліни і нормативно-правові матеріали до них, отримувати знання індивідуально або колективно тощо.

Питання підвищення кваліфікації прокурорських працівників розглядали такі науковці, як В. Авер'янов, В. Бабкова, М. Бурбика, В. Бессарабов, А. Виноградова, Л. Грицаєнко, М. Курочка, П. Каркач, М. Мичко, Т. Мироненко, В. Мурза, В. Лакизюк, О. Литвак, А. Пшонка, М. Руденко, В. Сухонос, О.Смірнов, Г. Середа, П. Шумський, М. Якимчук й інші. Проте наукове опрацювання теми з запровадження нової окремої форми підвищення кваліфікації — дистанційного навчання не досліджувалось.

Метою даної статті є вивчення та визначення правових механізмів впровадження та функціонування дистанційного навчання як форми підвищення кваліфікації прокурорів.

Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. У системі освіти України дистанційне навчання запроваджене з метою надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти; за програмами підготовки громадян до вступу у навчальні заклади, підготовки іноземців та підвищення кваліфікації працівників [1].

Ефективність дистанційного навчання досягається тим, що слухачі, зацікавлені в навчанні, мають можливість працювати з навчальними матеріалами в режимі й обсязі, який є професійно витребуваний та безпосередньо їх влаштовує. Позитивний ефект у значній мірі залежить регулярності навчання [5].

Реалізація державної політики в освітній галузі передбачає вдосконалення правових та організаційних засад розвитку освіти, що зумовило розробку Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. В стратегії визначено мету, пріоритетні напрями розвитку та основні завдання, одним із завдань є інформатизація освіти, що включає створення системи дистанційного навчання [7].

Ефективне виконання вказаного завдання потребує досконалого нормативно-правового забезпечення. У зв'язку з цим, на наш погляд, необхідно провести аналіз правових механізмів організації та функціонування дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації прокурорів. Впровадження дистанційного навчання в органах прокуратури здійснюється на певній нормативно-правовій основі. Передусім, ця діяльність регламентується: Конституцією України, Законами України від 23 травня 1991 року № 1060-XII «Про освіту», від 17 січня 2002 року № 2984-III «Про вищу освіту», від 5 січня 2007 року № 537-V «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки», Указами Президента України від 31 липня 2000 року № 928/2000 «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні», від 12 січня 2012 року № 4312-IV «Про професійний розвиток працівників», від 30 вересня 2010 року № 926/2010 «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні», наказом Міністерства освіти і науки України від 21 січня 2000 року № 40 «Про створення Українського центру дистанційної освіти», «Концепцією розвитку

дистанційної освіти в Україні» від 20 грудня 2000 року, наказом Міністерства освіти і науки України від 21 січня 2004 року №40 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання», рішенням колегії Міністерства освіти і науки України від 21 січня 2004 року «Про стан і перспективи розвитку дистанційного навчання в Україні».

В органах прокуратури України впровадження дистанційного навчання регламентується правовими актами Генеральної прокуратури України: Положенням про єдину систему підвищення кваліфікації прокурорсько-слідчих працівників органів прокуратури України, затвердженим наказом Генерального прокурора України від 30 квітня 2013 року № 57, наказом Генерального прокурора України від 15 грудня 2011 року № 2гн «Про організацію роботи з кадрами в органах прокуратури України». Завершують ієрархічну систему регламентації цієї діяльності правові акти Національної академії прокуратури України – Положення про організацію навчального процесу, затверджене наказом ректора від 25 квітня 2013 року № 61-од, Положення про Інститут підвищення кваліфікації кадрів, затверджене наказом ректора від 25 квітня 2013 року №53-од, Положення про підвищення кваліфікації за дистанційною формою навчання, затверджене наказом ректора від 25 квітня 2013 року №54-од, Положення про створення, захист і зберігання веб-ресурсів навчальної програми з підвищення кваліфікації прокурорсько-слідчих працівників, затверджене ректором та погоджене заступником Генерального прокурора України.

Відповідно до Положення про єдину систему підвищення кваліфікації прокурорсько-слідчих працівників органів прокуратури України дистанційна форма підвищення кваліфікації визначена як одна з форм організації навчального процесу в Національній академії прокуратури України, що забезпечує реалізацію підвищення кваліфікації за дистанційною формою навчання та передбачає можливість отримання випускниками документів державного зразка [4]. Водночас вважаємо, що визначення і впровадження дистанційного навчання має забезпечувати використання різних визначених вищевказаним положенням форм. На нашу думку, доцільним є проведення в режимі он-лайн спільних (колективних) занять, конференцій і семінарів на декількох обласних апаратах для окремої категорії прокурорських працівників під час яких учасники одночасно перебувають у веб-середовищі.

Положення про дистанційне навчання з метою належного надання доступу слухачам, науково-педагогічним та науковим працівникам до якісних веб-ресурсів всіх навчальних дисциплін визначає основні завдання Національної академії прокуратури України, а саме:

- розширення можливостей доступу різних категорій слухачів до якісного навчання за відповідними програмами;
- забезпечення індивідуалізації навчального процесу відповідно до потреб, особливостей і можливостей тих, хто навчається;
- підвищення якості та ефективності навчального процесу шляхом застосування актуальних освітніх технологій;
- створення додаткових можливостей для спілкування науково-педагогічних працівників із слухачами та слухачів між собою в межах активного творчого засвоєння програми навчання.

Аналіз положень нормативно-правового забезпечення дистанційної освіти в Україні свідчить про пріоритетність запровадження сучасних комп'ютерних інформаційних технологій в систему освіти, зокрема, в розвиток освітніх і навчальних програм на базі комп'ютерних інформаційних технологій [3]. Вивчення положень нормативно-правового забезпечення підвищення кваліфікації прокурорів вказує на необхідність

удосконалення правової основи метою якого є впровадження окремої як основної форми – дистанційного навчання прокурорів.

Сучасне забезпечення працівників органів прокуратури України комп'ютерною технікою відкрило можливість впровадження різноманітних новітніх форм підвищення кваліфікації та організації навчального процесу, навчальних програм, надало можливість прокурорам незалежно від місця їх знаходження в режимі реального часу (он-лайн) отримувати для роботи необхідні знання. Дистанційне навчання – це індивідуальний процес передавання та засвоєння знань, умінь, навичок, який відбувається незалежно від часу і знаходження суб'єктів навчального процесу. З використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій через Інтернет доступ навчальний простір може бути відкритий цілодобово з будь-якого географічного району, що характеризується відсутністю потреби у фізичних обмеженнях осіб, які поєднують навчання із роботою.

Набуттю комплексу професійних знань і навичок мають сприяти розроблені програми професійної освіти дистанційного он-лайн навчання. Слухачами дистанційного он-лайн навчання в органах прокуратури можуть бути прокурори, слідчі, які бажають або потребують підвищення кваліфікації. Можливим є розподіл осіб, які проходять дистанційне навчання на окремі категорії, наприклад, вперше призначені працівники; резервісти; жінки, які перебували у відпустках по догляду за дитиною та інші працівники.

Впровадження дистанційного он-лайн навчання значно розширить зміст підвищення професійної компетентності працівників, оскільки, сьогодні дистанційна освіта займає переважні позиції серед освітніх послуг, що забезпечують підвищення кваліфікації кадрів. Це зумовлено тим, що користувачами таких послуг є особи з достатніми навичками самостійної роботи, які бажають оновити або поліпшити свої знання [6]. Отже, дистанційне навчання, забезпечить можливість залучення до навчального процесу необмеженої кількості працівників прокуратури. Технології дистанційного навчання нададуть можливість постійного й зручного контакту науково-педагогічних і практичних працівників, швидкого доступу до навчальних матеріалів, проведення дискусій та майстер класів, ділових ігор, семінарів, круглих столів тощо.

Організація розробки програм дистанційного навчання потребує їх впровадження з урахуванням професійних потреб та індивідуальних особливостей слухачів.

Крім того, використання спеціальних технологій (кейс-технологій), електронної пошти, веб-конференцій, електронних бібліотек, голосової пошти, електронних підручників та посібників значно розширить можливість для індивідуального навчання і спільного (колективного) навчання.

Наприклад, кейс-технологія розрахована для кожного індивідуального слухача та стандартний кейс для окремої навчальної дисципліни. Вона може складатись з індивідуального робочого навчального плану, навчальної літератури, відео курсу лекцій, електронного робочого зошита, який включатиме індивідуальний план навчання, контрольні питання для самоперевірки, завдання для контрольних і курсових робіт. В процесі вивчення матеріалу слухачі за допомогою електронної пошти зможуть зв'язуватись з викладачами для отримання консультативної допомоги та результатів виконання навчального плану.

Проведення веб-конференцій дозволить використовувати он-лайн презентації, спільно працювати з документами і додатками, синхронно переглядати Інтернет-сайти, відео файли і зображення тощо. Також, вони можуть включати такі інструменти як: спільний доступ до екрана або до окремих додатків; інтерактивну дошку;

демонстрацію презентацій в режимі Power Point; анотацію екрану; моніторинг присутності учасників; текстовий чат; інтегрований VoIP-зв'язок (відеоконференційний зв'язок); можливість заміняти ведучого; модераторів онлайн-зустрічей; зворотній зв'язок (наприклад, опитування або оцінки); планування зустрічей та запрошення учасників; запис перебігу веб-конференції тощо [2]. При цьому кожен учасник знаходиться на своєму робочому місці за комп'ютером.

Сьогодні для покращення доступу до навчання є потреба запровадження відеотрансляції в режимі реального часу, зокрема проведення он-лайн лекцій, конференцій, круглих столів та семінарів. Запровадження он-лайн тестування дасть змогу проаналізувати результати та розробити індивідуальні плани для проходження он-лайн навчання, використання необхідної літератури, одержання персональних консультацій, участі у конференціях і семінарах для різних категорій працівників прокуратури тощо.

На нашу думку, з метою забезпечення контролю якості отриманих знань в процесі дистанційної освіти необхідно передбачити перевірку контрольних завдань, проведення у режимі відеотрансляції он-лайн заліків та іспитів.

Модернізація діючої системи підвищення кваліфікації прокурорів до вимог сучасності потребує розробки Програми розвитку безперервної освіти в органах прокуратури України. Цією програмою мають передбачити запровадження дистанційного навчання як форми підвищення кваліфікації, оновлення нормативно-правової бази підготовки прокурорів, створення відповідних підрозділів у Національній академії прокуратури України, удосконалення навчального матеріалу тощо. Указаним обумовлюється нагальна потреба у науково-методичному забезпеченні цієї діяльності: методичних рекомендаціях щодо використання програм навчання та інформаційно-комунікаційних технологій; критеріїв, засобів і систем контролю якості дистанційного навчання; змістовного, дидактичного та методичного наповнення веб-ресурсів (дистанційних курсів) навчального плану тощо.

Підсумовуючи викладене зазначимо, що впровадження дистанційного навчання сприятиме удосконаленню єдиної системи підвищення кваліфікації прокурорсько-слідчих працівників і наближенню до загальнодержавної системи безперервного навчання. В результаті це сприятиме забезпеченню практичних працівників комплексом освітніх послуг з використанням інформаційних технологій, який для прокуратури буде економічно ефективним, а для слухачів — гнучким у виборі часу і терміну проходження навчання. Це, також, забезпечить формування навчального плану з урахуванням професійних потреб та індивідуальних особливостей слухачів, що буде задовольняти як групові, так і особистісні потреби окремих категорій працівників. Адже, слухачі матимуть можливість вивчати обов'язкові за навчальним планом для проходження підвищення кваліфікації дистанційного навчання дисципліни, а також вибирати додаткові факультативні предмети.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Положення про дистанційне навчання, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 // Офіційний вісник України. — 2013. — № 36. — Ст. 1288.
2. Концепція віртуальної інтернаціоналізації вищої освіти України. Проект Європейського союзу «Е-інтернаціоналізація для навчання у співпраці». — С. 13. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.eicl.kharkiv.edu/upload/E-internationalization%20concept_Ukraine.pdf
3. Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні: Указ Президента України від 31 липня 2000 року № 928/2000 // Офіційний вісник України. — 2000. — № 31. — Ст. 1300.

4. Положення про єдину систему підвищення кваліфікації прокурорсько-слідчих працівників органів прокуратури України, затверджене наказом Генерального прокурора України від 30 квітня 2013 року № 57.
5. Дистанційне навчання — від теорії до практики, актуальний мережевий семінар. Дистанційна освіта. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/articles/15/>
6. Пахолко С.А. Стан впровадження дистанційної освіти в Україні / С.А. Пахолко. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/N155/N155p089-095.pdf
7. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, схвалена Указом Президента України від 25 червня 2013 року №344/2013 // Офіційний вісник України. — 2013. — № 50. — Ст. 1783.

УДК 349.422.22

Х.А. Гайдаржи, аспірантка кафедри аграрного, земельного та екологічного права НУ «ОЮА»

ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПЕРЕРОБНИХ КООПЕРАТИВІВ

В статті розглядається класифікація органів управління в сільськогосподарських переробних кооперативах. Автором аналізується правове положення спостережної ради та ревізійної комісії, пропонуються шляхи його вдосконалення. Обґрунтовується необхідність введення в сільськогосподарських переробних кооперативах спеціального контролюючого органу — виробничої комісії.

Ключові слова: сільськогосподарський переробний кооператив, спостережна рада, ревізійна комісія, виробнича комісія.

В статье рассматривается классификация органов управления в сельскохозяйственных перерабатывающих кооперативах. Автором анализируется правовое положение наблюдательного совета и ревизионной комиссии, предлагаются пути его усовершенствования. Обосновывается необходимость введения в сельскохозяйственных перерабатывающих кооперативах специального контролирующего органа — производственной комиссии.

Ключевые слова: сельскохозяйственный перерабатывающий кооператив, наблюдательный совет, ревизионная комиссия, производственная комиссия.

In this article the classification of controls in the agricultural processing cooperatives is discussed. The author analyzes the legal status of the supervisory board and the audit committee, suggests ways to improve it. The need for the agricultural processing cooperatives special supervisory authority — the production committee is substantiated.

Key words: agricultural processing cooperative, supervisory board, audit committee, production committee.

Актуальність обраної теми обумовлена підвищенням інтересом держави до відродження сільськогосподарської (далі — с/г) кооперації в Україні та необхідністю наукового супроводу даного процесу задля уникнення помилок та прорахунків юридичного характеру. Важливим напрямом є побудова управлінської системи в с/г переробних кооперативах за демократичним принципом, що передбачає, окрім іншого, контроль членів кооперативу за його діяльністю. Відповідно до законодавства здійснення такого контролю покладається на спостережну раду та ревізійну комісію (ревізора), аналіз правового положення яких вказує на наявність певних неузгодженостей, закладених в законодавчих приписах, що вимагає наукового вивчення та вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень. Правові основи управління в с/г кооперативах